

Сибирьнин нефтичилеринде ТЮМЕНЬ. (СЭТА-нын көрр). Барым Сибирьнин ус-тывыгычадыр ССРЭ-нин 50 чылыг төлөткө үтүрү дөш чарыкка кирген нефтин пайдан ажыраткыч тавар таланы-биле чылдын социалист-тук хушталарына хушталардан өрте күтүсөдүшкөнөр. Чыг эсенден тура түрт чартык миллион тонна «кара алдыны» немештир алган. Ол дээрде апаа бүгү 1965 чылда казын тышаныдан барым ийн катан ажыг боон турар.

ЮБИЛЕЙГЕ ТӨЛӨПТИГ УЖУРАЖЫР ДЭЭШ

КУШ-АЖЫЛЧЫ БЕЛЕКТЕР

«СЕЛЬХОЗТЕХНИКАНЫҢ» САЛЫШКЫНЫ Тоску беш чылдын ийги чымын эртең аяларда бистин республиканың көдө ишчилеринин чедир алган чедилкичинде Тываның «Сельхозтехника» каттыжымшынын коллективинин ижирген үзү биче эвес. 1972 чылдын о аяларында каттыжымшынын бугура-галары 5 миллион ажыг рубльдин ийги продукция-ын бугураган, ол — палка кордугунайдан дыка ажыг турар.

Чаа белекти сөңнээн

Кызыл хоорайның 12 дугаар кварта-лында 60 квартиралык, № 6 бажынын тууду дооступ, аймакка кирген. Улут Октябрьның байырагының бу-дузунда о бажыңо хой-хөй өт-бүткө-көкүп кирген. Наймыссыздык түрткө-чүлүмүзү чаа белекти сөңнөтүп, Галя-на Юшкова удурткап комсомолду анык-тар бригаданы күш-ажылчы үлүп кыр-гет. Бо бригаданың шөөрөкчөлөрү мыда хөй квартираны өрөөдирин малтанат, чугулаат, доулаат. Апаа салымчы аймакка авиалар-биле таянынар. Чургутун артың одурууда — Тамара Мельникова, Зоя Ламанца, Соня Ханова; мурнуу таламында — Галина Орянка, Тамара Лазаркина, Зала Балчиң.

Ийи дүжүт

Ставропольдун гидротех-ника болгаш мелiorация институтунун аймакчылар чегини ажал-ажылчы бау-биле ажыгаларынын үлестерин коргузуп турар. Ам оон ажыг-айгынын хоуларында тараа, кул-тураларынын ийги негиз-денин чорудуп турар. Ком-байнар күзүн тараан кы-зыл-таас дүжүдүн ажаан ал-ган соонда, июльду сөөдү-редир тарып каан кырым-караны кезип, бастырып турар. 68 гектар тараа шо-дуну бир гектарындан-на ажаан ап турар дүжүт 16 центнер, 60 тонна тарааны элестотко чедирин берик-кен.

ШЫЛГАРАН БРИГАДАЛАР

СССР-нин тургустунганы-дан бөр 50 чыл бугура оюна алдыр кылдыр алган соци-алист хушталарына Чыда-валын № 463 мехколхозу-ның туудукулары өрөстөп күөсөдүп турар. Бо чылдын эртең о ая-ларында тууду-монтаж ажы-галарынын оналганын 156 муң рубльге ажыг боттадырган. 5340 дөрбөзүн метр чурт-та шөгүн ажыгалга ижир-турган, оңу 6246 дөрбөзүн М. СЕВЕН.

ТЕХНИКА СЕПТЕЛГЕЗИ

(Республикада ноябрь 1-ге чедир)

Ноябрь 1-ге чедир респу-бликаның колхозтарында, бой-хооттарында шугуу ийи-бүр марканы 59 трактор сеп-тектелген, аам эртең чылдын 60 үсөңгө дөңсөөгө 19 трак-тор элестоткөп турар. Пал-ка кордугунайдан шугуу 619 тракторун септеп алган ту-рар хушталар. Ийгилик сеп-тектелген тышын шөккөк дээр оон илде-дир. Ийгилик Току, Монгу-Тайга, Эрчиң районнар элестот-көп септеп киргенде ол ажык-ке шугуу кирбөт. Районнар Тес-Хемчик, Барың-Хемчик колхозлары болгаш советтөрү техниканы чыска бөтөткөп талам-биле дээр чегин элестотур. Септе-лгеге кирер тракторлары эң хөй районнар Гады, Улут-Хөм, Чоён-Хемчик ажал-галары чег албан. Күсүк хову ажыгалары до-ула-ла элестотур өрктөк, бо районнар тракторлар септе-лгегини темпаны бөддөр хемчелерин дөрөй эл чо-рудар болза чогуур.

Унелиг өлүк

Республиканың колхоз-аарында ажал-галар дөңсөөгө ферманын колхоз-аары Совет Эвилелинин 50 чылыгына утуктуур кызыл-тан социалист чарыкка өкү түнөлдөрүн чедип алган. Найырадык хөй эвес ийи-бүрөтүр тургустунга бо ферманын ажал-галыкы бо чылдын 4000 баш дуга ай-лар өстүрөп ийгилик болгаш социалист хушталарын ажыг күөсөткөп. Ноябрь 13-төн элестот, дүйнөлөрүн кезип дүжүм элестот. Апаа бөтөкөл ажалдыр бу-рун дооскан. Бажылар бу-рун Унелиг кентерин кур-дур, оон үс-чаан аштар та-ламы-биле туека семинары өрткөргөн. Коллективни мурнакчы-ларына Мария Дмитриевна Слободянина хемчелерин ол, апаа 8 чыл аялалган, уагу дуржулганы чедип алган. Хо-очу ажыкчы ийгиликчиле чы-да 487 дүңгүн меңди өстүргөн. Ол ийгилик Төмөр Шабулова, Сидельникова 429, Петровна Михайлова Усова 421 баш дүңгүн аштар, боттарыга алган хушталар-дын ажыг күөсөткөп.

Тайга кырында дамчыдылга шугуу

ЕННЕСЕЙСК. (Красноярск край, СЭТА-нын көрр). Назаров-Абалакано арам-ның 220 километрге күштү электри дамчыдылганын 275 километр дуртуг шугу-му ажыгалга кирген. Электри дамчыдылганын тайга кезилдир шөгүн ол шугуу күчүгү Назаров ГРЭС-тин чик ортокто-Енисейсктин Мак-сими өзүп турар маш-үлестүр бедиринин бугура-ге черлерине боор. (СЭТА).

МУРНАКЧЫЛАРГА ДЕННЕЖИР

Юбилейге төлөткөп ужура-жыр дөш Бай-Тайга район-нун «Төзөл» совхозунун мал-чылары кызыл ажалдан туралар. Бо чылдын эртең о аяларында көдө ажал-галык продукцияны күрүбө-ге салар таланы-биле берил-ген даалганы олар чедил-кинин боттадырган. Ону то-гуур хуураалдык күөсөт-көп мурнакчылар төлөткөп үлүп кирген. Ажал-галыда чүс баш кой-га оналштыр 90-дан 105 чедир хурагалын алганынын са-ны 32 кыж болган. Кадар-чылар Г. Чудурукай, С. Сая-дур чүс баш төрүүр мал-дан 105 чаш толду алган, өс-көлдөрүн шыгаларан. Хөй жу бригадалардан Н. Аспай-оолдун удуртка-ны

ГДР БИЛЕ ГФР-НИН АРАЗЫНДА КЕРЭЭ

БЕРЛИН. (СЭТА). Берлинге АДН агентледи ГДР биле ГФР-нин аразында харыл-ааларын үйлөткөнүрүнүн дугайында дугураула кылганы бажыг ап салган керөни тайылбырлааны тартакан. ГДР биле ГФР-нин аразы-нда харыл-ааларын үйлөткөнүрүнүн дугайында дугураула, оон кырында болду-ган тайылбыр керөктөн бол-гаш төс чүдөй тургустунган. Ийи күрүе боттарының ажал-чорудулазына тай-бынын камгалаанына харыл-аалганы болурун, Европада салдагырап бажыг комп-андырына айып чок чорукту хилаларына үзү-хуу кы-рөткө чүткү салгыры, төө-гү бугура тургустунган бай-даларын барымдалаар деп, ук керээде медделгөн. ГДР биле ГФР-дин эрелгит болу-рун барымдалаап, чагай ко-жа-келбө догунушамкынын

БОНН. (СЭТА). ГДР-ниң болгаш ГФР-ниң чактарының төлөткөнүрүнүн ноябрь 1-де сөткөп Германия биле Германияның Федеративтук Республикасының аразында харыл-ааларын үйлөткөнүрүнүн дугайында керээ елдин сөөдүдө бистид төөгүсүтө эртелдегит үс-чаа болган-деп. ГФР-нин кичилери В. Брандт, Боннга болган парла-ка конференцияныга ме-делгөн. Ол керээ дөргө, өмө-сөдөкчигиңиянын үсүн өкө-сөдир болгаш кады ажал-галык үсүн ажалды, «ГФР биле ГДР-нин аразында харыл-ааларын чогуучалык боттарына орукту ар-далар» апаа деп ол меддел-гөн. Ийгилик ая ийн гер-ман күрүе Европа диттан тайына келер үсүн тургу-арына денге кирял болур аларгаган В. Брандт бажы медделгөн.

ГДР-НИН АГЕНТИЛЕЛИНИН ДЫННАДЫ

БЕРЛИН. (СЭТА). Дөргө Барнел болгаш дөргө Штрес-ус бжр эвс ХДС/ХСС-тен а-закты тургузуп, аштар таа-

БАРАН СААРЫЛГАЗЫ ӨЗҮП ТУРАТ

БУДАПЕШТ. (СЭТА). Совет-вентер кызылгара Захоньтү-демир-орук бедирин дамчыт-тыр чылдын 14 миллион тонна кире чүгү-бүр чүктөр өртпү турар, Оларны хөй ну-руузу — Венгрия биле СССР-нин солтур баранына.

НАИЫРАЛДЫГ АЯН-ЧОРУК

СОФИЯ. (СЭТА). ШКАП ГК-ның Бирги секретары А. Герекке болгаш ПУР-нун Министрлер Чөвүлелинин Даргазы П. Яровичега баш-тап польша партия-чак төлөөлери БКП ТК-ның бол-гаш БУР-нун чызыл чала-нын баутары мыда чедө бер-ген. БКП ТК-ның Бирги се-кретары, БУР-нун Күрүе Чөвүлелинин Даргазы Т. Ник-ков, БУР-нун Министрлер Чө-вүлелинин Даргазы С. Толо-ров болгаш алдынын өскө-дө кижилери аалтылары аэро-дромдар барып үтүпү алган-нар.

Ж. МАРШЕНИН МЕДЕГЛЕЛИ

ПАРИЖ. (СЭТА). Чөөп үсөдөгү партиялар каттыккан чак программаны барым-далаап, тогуде эң баштай-ла каттыккан алган. Ук про-грамма чуртка чогу-ма де-мократтык чарыктарга кы-рык чүгүлүп салып турар, миллион-миллион францу-здарга тодаргай болгаш коңчу-ш орукту айткан берген болгай деп, Францияны Ком-партиянын Чингиз секре-тарын ораакчызы Ж. Мар-шо медделгөн. Ж. Маршо на-ционал өрөдиге айттырып чугулааларына хөй-баштар Сен департаментини Капале хоорайына болган хуралга чүве чугулаан.

УКРАИНА: беш чүс адресе

Львовтун автобус кылдыр за-водунун коллективни Октябрь-нын 55 чыл оюнга алдыр кыл-дыр алган хушталары куу-сазында эрте күөсөткөсү — палка ажыр 110 ооук машы-налары кызыл үндүргөн. А чыл эсенден тура ийгилик-биле сөс муч ажыг машына-ларын бугуруп чыдырген. Олар-ны Совет Эвилелинин бугу эвилелешкен республика-лары беш чүс адресе чө-руткан. Эң хөй машыналарын Набережные Челны хоорай — Каманын автообус кылдыр заводун туудуп турар чег чыгып ал турар. — Хоорайларга ажалгалар-биле улам хөй киж өлүрүр, хоорайлар аразынын өсүшү-гө маннаары биле «Турист» дээр тергип кызыл элестотур машыналарын үндүрүп турар бис-тен, ол заводтун директорунун ораакчызы П. В. Сиренко чугулаал оларар. «Турист» дээр хөвдирни ав-тобустарына демелештир ЛАЗ-699П деп чаа машына-газ кызыл үндүрүп турар. Ол дыка дүргө — шакта-ла чүс ажыг километрия маңай эр-тип шыдар. Оон элестот-чак, эле салып ол болур сай-дайларыга 40 ажыг киж өлүрүп шыдар. Чолаачынын ажалгаларына элестот, чик хө-вөдөрүн бажы кызыл. Чуртун 800 бугура чег-лерин ол заводтун материал-лер чегекселер-биле болгаш чуртук турар. Москвадан — мото-рлар, рессорлар, Фрунзеден — масло радиаторлары, Ригадан — хоодайлар, Сумгаител — чүгү-бүр үстөр, Днепронро-тровскиден — демир аймаа, Свердловскиден — шилер кээп турар. Ол чүвөлери уаук-сок-саал чок ап турарындан ук за-водтун ажыг дыка шугулап турар.

ЛИТВА: дөмөй ажалдыг бугурагелер чарык

«Эдф» дээр электротех-ника бугурагелерин катты-жымшынын кол заводу чыл эсенден бээр чед муч кире электрлык шимчелдер-ин болгаш ийн муч магна-тофонлары кылды үндүргөн. Ийгилик ССРЭ-нин чартык чыл чылдыг юбилейнин адал-доо дээр алган социалист хушталарын завод бөрүс өкү катан ажыг күөсөткөп. Дөмөй ажал-галык бугурагелери — Раганын «РЭЗ», Таллинның «Вольта», Ленинградтың — «Электрик» дээр заводтарыны бажыг калы ажалгалык-гынын болгаш аразында чарык-чынын азында ол кире уагу чедилкинин чедип алды аргалык болган. Ол кире эки өрө-түсөдөгү найыралдык элестоткен бээр ам удаас оң чыл болур. Ол дөрт коллектив боттарынын дуржулганы-биле солчур, керек апаган үлестерине бот-ботта-рынга ыял-ла дуулажык чачыдылган. Чүдө бо чылдын бажы денниградчылары болган таллинчыларын дуулажы-чы-биле Литваның ийгилик бугурагелер чегинде элестот хөй ажал-галык мехалык-талыг ийгиликтерин үлестер-чегиле чамлык маарытлы-кынын кылган. Оон түнөлдө-р ол заводда бо чылдын про-дукция бугуруп үндүрүрүнүн үлгүлүкчүлүгүн күш-ажылды бугурукчулукун ийи-бүр бедир-кенин азында алдыган. Чоюкта чаа Вильнюс Мия-скинин прибор бугура заводун төлөөлөр чороан. Ол бол-за ажал-галык республикалар-

ЧЕЧЕН-ИНГУШ АССР: найыра-биле күштүг мастерлер

«Грозит» каттыжымшы-нын «И» дээр боттадылган деп хушталды атты мастер М. М. Поповтун удурткамы «Минеральная-2» деп чег үт-төр бригаданын коллективне-ге тызылган. Чечен-Ингуш-тинда индукторияны дөңсөө чедилкининде Азербайджанын чег үттөр мастерлер сетки-нин хайызындан өөргөн. Бир чыл бугура чег үт-төр мастер С. А. Нагиев бо-дуура боттадылганын өмө-сөдөндө ССРЭ-нин тургустун-ганын бээр 50 чылыгы алдыр кылдыр чарык элестоткөн промийилерга сумелген. Ол ийн коллективни чарык ийи-чар элестот. Оон бээр-ле нефть-биле бай-лак дээр эң коочу ол ийн ра-йондарын мурнакчы бригада-лар боттарынын чедилки-неринин, дуржулганы-биле үр-гүчү солчур турар. Квартал санында-ла оларын чарык-чы дөңсөө үндүрүп турар. Гроз-данын болгаш Бакунын со-лундарынын арынамында ол дугайы бижип турар. С. Нагиевтин бригаданы ийгилик кылдыр чегин үт-төр хуураалында беш ай му-ртур дооскан, оңу 5400 метр хандыг каскан, чартык миллион ажыг рубльди оон каман алган. Ам ол коллектив чаа берил бажы ажалды берген. М. Поповтун бригаданы ий-гилик чегинде үттөр ажалды-га 100 муң ажыг рубльди кам-ман алган. Ол коллектив чоюкта чаа ажалтыганы нефтьтиг чеге «Минеральная-2» деп чег үт-төр керекселе ажалтыг тү-рө. Г. НАСОНОВ, (СЭТА-нын көрр).

ПАКИСТАН ЧАЗАКТЫН ШИИПТИРИ ИСЛАМАБАД. (СЭТА). Па-кистаның чааа Керей Улус-Демократтык Республика-биле дому дипломатия харыла-ны тургура дугайында ший-тир үндүрүп деп, мыда чар-дан динчелгөн.

ФРАНЦУЗ ЧОГААЛЧЫГА ШАННАЛ

ПАРИЖ. (СЭТА). О. Баль-зактын Э. Золюду, В. Гого-луд болгаш француз литер-атурының өскө-дө классикте-ринин чогаалчы ажал-галарын дугайында бижэе ному дөш суратты француз коммунист чогаалчы Андре Вюрмстер Франциянын 1972 чылда «Литература критика-анын улут шавалык» ты-мыска.

БОМБАЛАШ-КЫННАРНЫ СОКСАДЫР

ХАВОЙ. (СЭТА). Америк увар чүдө ВДР-ниң дөңсөө-көргөн бомбарданыр үргү-дөштөөн. Ноябрь чегинде

РЕВОЛЮСЧУ, ДАЙЫНЧЫ, КУШ-АЖЫЛЧЫ АЛДАР

ГО—ЭГЕ БЕЛЕТКЕЛДИН ҮНДЕЗИНИ

Анык кийи шериге келдиртириши мурнуна шеригини эге белеткели мала эрткен турар ужурау. Чуге дээрге Совет Армияны болгаш Шериг-Дайы Флорун амы удеги самолеттары, суг алаанга чоруу хемелери даш, өске-даа чепселешкиниери дайынчы бурзууден баштайгы бек белеткели база неген турар. Чогум-на мооң ужурудан шериг наамды аныктарын ортузунда шеригини эге белеткели калбарган.

Бистиң республиканың Чырыдышкын министрствозу, шериг комиссариаттары, ДОСААФ комитеттери шеригте эге белеткелини организастап чорударына идеялар киржи турарлар.

Бо чылдан эгелеш, республиканың бүтү ортумак өөредилге черлеринде болгаш школаларында шеригини эге белеткели өөредилге программасында кырген. Бо ажалды чогуур денелге тургузар дөш бо талазы-биле харылап турар башкыларын Новосибирск, Томск болгаш өске-даа хуурайлар семинар-курстарга чорууду, ол ышкы республикага болтулаан өөредилге хаара туткан.

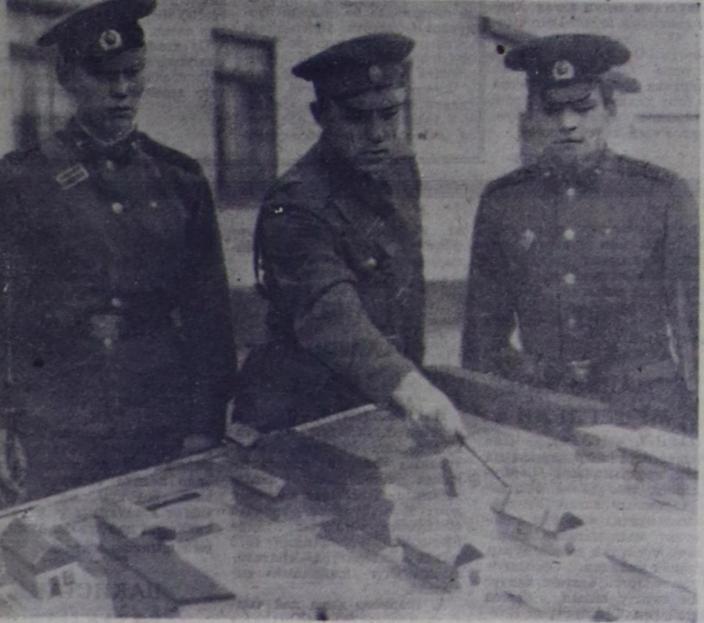
Республиканың ДОСААФ комитети чамдык район төвтеринде, улеттур будурунгаларда шеригини эге белеткелини өөредилге пунктуларын ажалы өки организастаан. Шериг баар оолдар техникум билдер-биле мында чепселенип ач турар.

Совет Армияның хураалыгыне баар анык кижини күш-аажы таланы-биле дадыгышыкына база эки болуру чугула. Ычангаш анык кийи күш-культура болгаш спорт-биле быжы найралдашкан, калды-даа байдалга бергелер таварыша, ону тилеш эрткен кыдыр белеткели баш уду чорутса чогуур. Бо айтыргы шитирээрине «Күш-ажыла болгаш оран камгалаалыга беле бол!» деп Бүгү-өвиледин чаа күш-культура комплекзин уугу ужура-дузалыг. Ол чаа күш-культура комплекзин анык оолдарын шериг хураалыгыне албан эртеринге эге белеткели ажалы-биле сыйры харылаалыг.

Ычангаш ВЛКСМ Тыва обкому республиканың шериг комиссариаттары, ДОСААФ, күш-культура болгаш спорт, өске-даа хойнети организациялары-биле быжык халылаан тудуп, ГТО-нуң комплекзиниң негеделерин амыдыралга боттандырып, комсомолчуларын болгаш аныктарын аразына оон нормаларын дужадыр ажалды калбарган. Бо айтыргы талазы-биле ВЛКСМ райкомнары, комитеттери пленумнарын, активтерин, конференцияларын эртерип, чорудар ажал планнарын, ГТО дужаарынын комиссарларын тургускулаан. «Күш-ажыла болгаш оран камгалаалыга беле бол!» деп күш-культура комплекзин дужадыр талазы-биле ажал эгелешкен бээр чуге чартык чыл ажал эгерткен болгай. Таңдын — «Эгелеш», «Тилелге», Чоон-Хемчиктин — «Суг-Хол», Улуг-Хемин «Улуг-Хем» совхозтарынын комсомол организациялары аныктарга ГТО-нормаларын дужадыр ажалды өки организастап турар.

ГТО — шеригте эге белеткелини база бир хевирин болганда, бо ажалды бек денелге организастап чорудар дөш бүтү комсомол организациялары тодаргай хемчеглерин ап, ону боттандыра апар, а партия организациялары оларга бүтү таламгы дуалаажы күзепчиг.

О. МАРАТ-ООЛ,
ВЛКСМ Тыва обкомунуң килдиз эргеленичи.

Тывадан барган оолдар Совет Эвилелиниң бүгү булуңуна боттарынын ыдыктыг хулээлгезин көчүрүп аки өөредилге, чурум-биле эртерип турарлар. Оларның хей кези дайынчы болгаш политиктиг белеткедериң тергинири болуп, телептиг чоруу-биле командирлериниң мантазын ап келгенер.

Олар ыдык чедикшиини шеригке барынын мурнуна аңа баш уду чогуур белеткели алганында чедип ап, Төрзүн чуртунга өки сеткилдиг бараан бооп турар.

Тывадан шериг албанынга барган оолдар чүгел шериг талазы-биле улуг чедикши-

иннерлиг эвес, а харын-да уран чүүлге, спортка салым-чаянын кижилер болуп турары бисе верунчуг. Олар боттарынын албан эртерип турар черлеринде спорттук инжи-бүрү хевирлерин болгаш уран чүүлге шыгылар турар. Ынакларга кым-даа чоругаар ужурул.

ЧУРУНГА: Н шериг кезиниң дайынчылары нарядче үнериниң мурну чарында. Офисер Юрий Овчинниковуң Кызыл чуртук дайынчылар Владимир Мец биле Владимир Кудашовна инструмта берип турары.

А. ЧАРАШ-ООЛДУҢ ФОТОСУ.

Совет кижилерниң патриотчу сагыш-сеткилин, бодунун социалистиг Төрзүн чуртунуң чечектелишкенинге бүгү күжүн бээрин-

(Партиянын XXIV съездинге СЭКП Төп Комитетиниң Отчет илеткелиден).

ИНТЕРНАЦИОНАЛЧЫ КЕЖЭЭ

Наа-Хеминиң хөмүр-даш резинин Чаданаа участогунуң дагыжылар сууржугамында клубка темалыг негезлер, дыштанылга хүнери доктаамал эртин турар. Чоктаа чаа эрткен дыштанылга хүнүндө ол клубна ССР Эвилелиниң тургустунганының 50 чылынга тураскааткан аныктарының интернационалчы негезин Чаданаа хоорайның дыштанылга штавы участога партия, комсомол, профэвиле организациялары-биле нады бедик идеялыг денелге эртерген.

Негезин участога партия эге организастаанынын секретары С. М. Потехин айттыш, «ССРЭ-ниң улустарының бузулбас найралы» деп темалыг илеткели кыллыры-биле Чаданааның № 3 школазының башкысы Ч. К. Ондарга сөс берген. Делегейде эң улуг социалистиг өг-бүлө—Совет Социалистиг Республикаларының Эвилелинде хой-хөй нацияның улустары деп эргелиг, аас-неминтиг, чангыс аай эртиндеги аныктыг, өренип, чурттап, коммунизм тургузушунуң өндүрүлүшү улуг сорулгаларын чедикшииниң шитирээр дөш күш-ажылычы элчеге туржуп турарын Чечена Нарый-ооловна илеткелине айттып, солун чижектери тодаргай көргүсөн.

Совет кижилер амыдыралдың шалкын хөгжүлдөш дөш дүүнүгүндөн багун, а бөгүнгүндөн даарта улам эки амылдап, чедикшииниң чедикшиин дөш туржуп турар. Чангыс чижентен ап нөрсөл. Хөмүр-даш участогунуң анык дагыжылар алдарлыг юбилейге төлөптиг умуражыры-биле чангыс эл-сеткилдиг амылдап, ай, квартал санында күш-ажылычы будурукчулугун бедиктиг турар. Коллектив тос айларның будурулга онаалдым бедик көргүзүлгү күүсеткен. Хөмүр-даш кызып тывар онаалдазын 113,7 хуу күүсеткен, лландан дашнаар 15 муң тонна хөмүр-дашты берген. Ычангаш продукция сайгарар планын 116,3 хуу күүсеткен. Дагыжылар коллективинде тос нацияларның төлзөкчилери шуптузу — чангызы, а чангызы — шуптузу дөш чангыс мениң төлдери дег, чурттап турарлар.

Оларның иштинде мурнаклар найы хөй. Ылаңгыя машинист-экскаваторжу Александр Галкин (орус), улуг экскава-

торжу Григорий Воронича (украин), электротехникчы Наң-оол Самбуу (тыва), автомашина чолачысы Эким Чеботов (казах), одакчы Раиса Кунтоякова (алтай) болгаш оон-даа өскелер күш-ажылычы үлегерин коллективке көргүзүп турар.

Илеткелиниң чугаазы дынчанчыларның кичазгейин хаара туткан. Дагыжылар коллектив-биле хоорайның № 3 школазының коллектив ажил-хөргөнгө бот-боттары дузалашып, шөфтөнип турар. Бо найралдыг коллективтер СССРЭ-ниң 50 чылын будурулга, өөредилге-кижиизилге аныктары-биле чедикшииниң уткуурлар.

Илеткели соонда № 3 школаның пионерлери интернационалчы негезин киржичилеринге пионерги ёзулал марышын бараалгаткан. Оң даразында клубтук бот-ты-ынгыр артистериниң концерти солун, интернационалчы бедик утказынарлыг болуп эртен. Дагыжылар сууржугамының анык чурттангызы Татьяна Ондар «Элден шыгыраш» деп тыва болгаш узбек, украин улустарынын танчыларын бедик мергежилдиг ойнап күүсеткен. Дагыжыларның коллективиниң бот-ты-ынгыр артистери Николай, Татьяна Саттарныч ырлап, танцмалаанын, Алексей Шапошиновтуң танчы күүседиринге мергежилдин чылыганар майтаан. Концертин программасы СССРЭ улустарының бузулбас, интернационалчы найралынага тураскааттырган.

Ычан аңаа чаап кылган, аргаан, дараан ылыгыларның делгелгезин база организастаан. Делегей көрүкчүлериң бедик үнелелин чедип алган.

Интернационалчы найралдың кичээси совет анык оолдар, ыстарының коммунистг кижизилгезинге улуг салдарлыг болган.

М. СЕВЕН.

Оожум океан Флорунда Тыва чуртук оолдар ыдыктыг хулээлгезин өки өөредилге, чурум-биле эртерип турар. Ол дайынчы-кызыгааржыларын чамдыгызын БО ЧУРУНГА көргүсөн.

БЕРЛИНЧЕ ОРУК

Мени офицериниң дөш школазынча өөредип чорудар апарган. Шыны херек, төрзүн, ынак хоорайым Ленинградтан чарымы меңе индыла амыр эвес болган. Ыччалда-даа ам канчаар боор, дужаал дөргө дужаал-ла болгай. Фашистерниң үрени каан чамдык черлерин көрүп, кады төрзүн чүбелерин дег апарган фронтучу эш-өрүм-биле байыражып, төрзүн черин, бажыным, школам турган хоорайымы эртин чоруп тур мен. Шыны-ла мени мадак эртем-билги өргөткөшүчү эге бажымын кылдым, комсомолга кирдим, оң комсомол эш-өрүм-биле кады Ленинградты камгаладым.

Во хоорайының чогунга мен бир-ле дугаар фашистер-биле севиржи ап, аар бажыладым, дайынчыны коор хонч чок килең чүрөөңге чалышталган. Канчаар дайылдажыры малаа өренип алдым. Ол ышкы коммунисттик кызыл биледип болгаш баштайгы шаңчалым — Дайынчы Кызыл Тук орденни бо хоорайга алган мен. Ынак хоорайыме хапта көпкөш фашист-дай-

зыннар халдап турган үеде, оон чорууру берге-ле турду. Ам канчаар дужаалды солдат бүгү-дези ыдыктыгы-биле күүседир ужурау болгай.

Өренир черимге «едир мээң эртер оруун индыла-ла белем эвес болган. Ол дөргө, Уралга чедир ырак-уаак орукту эртери турган. Майның орай дүзөнде бистиң демір-орунуусе Ладога хонду кезинге чедип келди. Ийа бичин баркага сымдарлаштыр озуруттувусе. Бисти чүкү өөрткөн уду эвес хемээлдиг пароходчуган өөртүп чорутту. Хонду элзеп кезип озуруттувусе, хекертен фашистериниң самолёттары, көстүп келген соонда, бомбарларны то остана эгеледи. Нароходтан нулеметтун үзүктел чок тарыдылгында-даа эгелзөн. Немес самолёттин боолашкын, бомба отташкын бисти чүкүчүк сымны чаштырыче албадан турду. Кезек кады шут аймарай бердише.

Ол үеде халдакчы самолёттук ыдыл ыларла ырап чоруй барды. Ам-на амыраан бис, бие о дөш киржи келер деп бодалымын шып эвес болган. Ол база катап халдан эгелди. Бомбалар бистиң ол-бо тазаларымыска частып эгелзэрге, бир матрос: «Кортпаар, эштер! Бистиң капитанымыс дайынга алмаспа. Кочууг каажар кижин» деп, бисти оожуктуруп чорду. Шыны-ла пароходчуган оокан бомбаларга алсыпай чор. Ыччал чорувуста, эртин бистиң артиллерия-ыстык элчиктер ол фашист самолётту узай-улай боолап эгелзди. Оон кезек болганда совет самолёттар ол дайыныны черже дүжүр алдыны.

«Ураа деп алгырык, аңа бистиң өрүп амыраанымыс чүге дензөр. Ыччал чораш хонду кешкен, баар ужурауу черже оруу-вусту узамчылап чоруттувусе. Орук аа бисе фашист самолёттар хөй уаа халдашыкын кылган. Оң түңпө-

УДЕЛГЕ

Байлак чуртун, совет конун Бады шыны камгалаар дөзи, Шериг баар дөш оолдарны Чечек тутсуң, үдөп тур бис. Хоочуннарның чазыг сөзү — Оолдарны күлөп турду. Холун берген кыстар бөлзө — Орланнарны сорул кийди... Байырлалдыг үдеттерген Эрес оолдар айтканын. Машиналар чыскаалдыкан, Элчештир шимчеп үндү. База катап ошкучкеге, Байырлыг че, эрчим оолдар! Ыдык шыны хулээлгезер Ылап эрес күүседирчег!

К. САРЫГ-ООЛ.

СОДАТТАР БИС

Аки-дүңма улустарының Аас-кежиин камгалашкан, Чаңгыс ие оолдары дег, Чалданыш чок солдаттар бис. Авазының кускаан орта Чалтанчыг чаш давызын дөзи, Алдын чемниг чаагай тараа Чалбак шөлге чалызын дөзи, Өртемчеге кезээ шгада Өөрүшкү чайназын дөзи, Ыдык куштуг даңгыракка Ылап шыны солдаттар бис. С. БОРБАК-ООЛ.

Тес-Хем район.

ГВАРДЕЙЖИ АЛДЫН-ХЕРЕЛ

1943 чылдың сентябрыда бүгү Тыва бодунуң эки турарчы оолдары фронтуга байырлыг байдалга үдөп турган. Калып Кечил-оолга командирлан Тываның эки турарчы шерин ыччаарла чазак ордузунуң баарында, дайынчы дагыраан арат чонга бергенер. Оларның аразында Тес-Хем районун Кызыл-Чыраа сумузуна арат «Минчимаанын» огау Алдын-Херел Соли база бар. Ол, дайынчы өөрү-беле бир дөмөй, ыдыктыг дагыраан берип тура, бодунуң амы-тынын харамнамай немес-фашистг эжелекчилерин тулууга чедир чыла шапанын асаал.

Тыва эки турарчыларны көргүш чок мадыралыг чоругу дугайында тоолуучу чугаалар ырап төрзүн Тываның бекли Салин сынып амыр дылшын кезип турган Тыва эки турарчылар акыдуңга Украинаның хоорайлары Ровно, Дубно болгаш оонда чурттакчылыг суураары фашист эжелекчилерден хостап деп медээлзеге бүгү тыва улус чоругарынын турган.

Гвардейжи эскадронуң дайынчылары улуг лейтенант Сат Бүрзексейин, аңа дайынчылар Оюп Түметейин, Хертен Чуудруктуң мадыралыг эрес чоруттары Тывага тарай берген. Ол аттарың аразында гвардейжи дайынчы Алдын-Херел Солиның ады база кирген.

Алдын-Херел Соли 1944 чылда тыва эки турарчы өөрү-биле кады тилселген, менди чаагай төрзүн Тывага эки чедип келген. Оң хөргөн орденер болгаш медальдар каастап турган. Ол дайынчы амыдыралын шак ыччаар дооскап тайбын күш-ажылыче киршиен.

1947 чылда Кызыл-Чыраа сумузуңуң арат чоштары Алдын-Херел Солины суму дугайында соңуп алганар. Эш Алдын-Херел ол ажалды өки удурутуп, араттары колхозта-жирмын айтырычыне эвилелдеп, аңа белеткеди сумуңуң өске актив-биле кады кылп турган. Чонну колхоз-

чу амыдыралче шилчедери нарын болгаш берге айтырып, ыччал-лаа Алдын-Херел Соли болгаш сумуңуң өске-даа активчилери бергелерин эртин, чогуту кохоз айтырыш шитирисеп алганар. Оң түңгелде 1950 чылда Кызыл-Чыраа сумузуңуң «Ак-Эрип» деп черге «Ак-Эрип» кохоз организастаанып тургустунган. Амы үеде ол кохоз районда бир мурнак сумузуңа арат «Минчимаанын» огау Алдын-Херел Соли база бар. Ол, дайынчы өөрү-беле бир дөмөй, ыдыктыг дагыраан берип тура, бодунуң амы-тынын харамнамай немес-фашистг эжелекчилерин тулууга чедир чыла шапанын асаал.

Колхозтун баштаар чери, партия организацияны коммунист Алдын-Херелге чаа хойжу бригадаларын бирозын удурутуп сүмелзеп. Ол улуг идеяны эш Алдын-Херел лозоп алган, амылдап кирген. Оон бээр чылдар билдиртпей эртин турган.

Алдын-Херелдин удурутканы № 1 хойжу бригада соолу үш чылдарда мадын чаш төдүп камгалап алыр талазы-биле эки түңгелди чедип алган. Бригада 100 төрүш хойга оонаштыр соолу үш чылдарда 90-дан 100 хураганын камгалап ап келген. Малчынар Калдан Соли, Олет Панаал, Ховендей Шимет, Борбан-оол Байыр-оол олар база-ла мурнак мадыралыга санадып, 100 хойга оонаштыр 95—100 чедир хураганын менди ажаан, бригаданың ажалында идеялар киржи келгенер.

Хоочун гвардейжи Алдын-Херел ак сеткилдиг күш-ажылыч чоруу дөш партия райкомунуң болгаш райкүсөмонуң хундуугу бижиктери болгаш Ленинчи юбилей медалы-биле наамактан. Ол ышкы колхоз баштаар чери «Найрал» поездин-биле мадыр хоорайларга эскеруна баар хала пүтө-биле ону база шаңаан. Ол бодунуң кызымаккай күш-ажылычы чорундан алгыда, кайгамчык хой-инитич кижик, кады Советтин дунууда болгаш партия организациянының бөрө кезигиң.

СССРЭ-ниң тургустунганында бээр 50 чыл болуп өюнга чедикшииниң ужуражыр дөш алган социалистг хулээлгезин амыр күүседир соурага-биле гвардейжи Алдын-Херел бо хүнерде кызымаккай ажалдап турар.

С. ДЕЛГЕР.

Тес-Хем район.

эжелекчилерден дыка хөй черлери хостаан, ам дайынчы соолу күжү мөщеттинген Берлинче штурм-биле халдан киргиче белек турган. Ол эң соолу, берге шапар халдашыкына баш уду белеткени, медээ кезин манан эгелзеп бис.

Бир-ле аяк аче хуңа дээр дөш жаска хуңа кыла берди. Германлык кылагарыныч хал ширитиле. Фашистер бисти бодунуң чуртунга кирбес дөш бүгү-ле чүдүдү кылганар. Иччала-да Совет Армия эзарың ырмазын сый, ижезинге чедир өңүр дөш бир демниг халдап, мадыралыг чорут көргөкөн. Немес-фашистер чыгаар-ла атираарлар ужурга таварышкан.

Берлинни канчаар эзелен алганымыс, аңа совет солдаттарынын мадыралыг чоруттарының дугайың дараазында сактыштыктык бижиктер мен.

Г. АЛЕКСАНДРОВ, кураторыда офицер.

«Кызма-тууду» тудуу эргелелинц өш С. С. Фокни уурткан бригадында Анатолий Антонин бешки разрядтын электротехникчэ. Аяа ол үр үшнине ажылдаан болгаш бодуу эки ажыл дээш мак-

тал-шанналга кирип турган. Хүн нормазын ол үргүчү ажыр күсседир болгаш муракчыларын одурунда кирген. Бо чурукта — ол ажыл өйдүс. А. Мельниковтун фотоу.

ЧУГУЛА КУРЛАВЫРНЫ — УЛЕТНУРГЕ

Кара болгаш өндүг металлургия улестүрүгө хөргөтүр демір кескидици, артыкчылык чымырчык база белеткериче бистичи чуртта удуг кичөөгөйни салып турар. Республиканың «Сельхозтехника» каттыжымышкыны бузургалары болгаш организациалары кара база өндүг металлургияларды, кескидилерни алып белеткериниц планшг оваадазын багыт эвес күсседир келген. Биздиң черлерге «Сельхозтехниканы» Кызылда транспорт будургалары, «Сельхозтехниканы» Кызылда районнар аразынын каттыжымышкыны, «Спецгазаны» жамарыны Олар чылдык өргөн төс айларында кара металл кескидицини чымырчык планшг тус-тузууда ажыр күссеткенер.

Оон-беле чергелештир ук каттыжымышкының чамдык организациаларында болгаш будургаларында ачылган, сорттаван демір кескидицини дужаап, туураындан ону белеткериниң эине куду өртө-бизе төлөп турар таварылгалар бары чымырчык илерези. Ону дужаап турар черлериниң чептенин ачылгаш, «Сельхозтехниканы» Кызылда районнар каттыжымышкыны өрткөн төс айларда хүлээп алган 344 тонна кара металланың бир тонназы дөш, аяа демір артыкчылыкчын 23 рубль 70 көпөк төлө. А шымырчык ол металл кескидилеринде 57 тонна

онзагай шымырчык кид, транспорт илчирбизиниң будун, адиртырмаап бедирлерин бар болган. Оон бир тонназын өрттө 60 рубль 20 көпөк. Оон ичиде илчирбени адирбайн хүлөп алмыр хоругулт, чүге дисе, ачылгалта хөргөлөп болур бедирлер турун болур болгаш. Ол шымырчык 42 тонна «А2-1» классык киди (авдыкы чалгыны) чораван. Оон 1 тонназын 47 рубль 60 көпөккө хүлөп алмыр укурду. Бо киди аяа металл кескидилер, шымырчык демір чергелештир чүдүрүлгө каттай-лаара дужааган болганымда ону күдү өрткөн-бизе алган. Ук организациа бир тонназын өрттө 500—600 рубль нагте шымырчык киди (кларан) бодуу өрткөдүгүн кирбөөп болуу турар. Мычанган олар шунту б муң рубльдиң чедир албайн.

Районнар каттыжымышкынарынын, салбырларынын кол илчирбизерин болгаш кол бухгалтерлерин демір кескидилерин дужаарынын өрткөнүзенин дурмуң херекке албайн турарын бо фактылар херечилеп турар. Демір кескидицини сөөртүп чедирини, ону дужаарын чүгө чолаачыларга дагыр чорутарынын уржуу-бизе олар он хүлээп алган деизиниң контроль-бизе болгуларды фактура база чоруттисе, а ону хүлээп ол турар кидилер өрткөн дужаа-челбизе түгүзүп турар. Мындыг чорутарын болдур-бизе демір кескиди-

ПХЕНЬЯН. (СЭТА). Көрөйниң Согу болгаш Мурнуу талаларынын аразына таарыштырылгала талазы-биле комитеттин ийгиг учуражымышкыны Пхеньяга болган. Аяа талалар «Согу болгаш Мурнуу талаларынын башкарылга комитетинин составынын, эрге-хүлээлгелериниң дугайында» дугуржулгага ат салган.

Башкарылга комитети 1972 чылдык июль 4-те Согу болгаш Мурнуу талаларынын кадмы кылган меделелиниң принциптерин барымдалааш чуртту каттыштырар дугайында айтырмын таарыштыр шийитпирлээриче чүктүлүн салыр.

Билгениң чуртту тайбын каттыштырарын, амдыралга боттандырылгала холбашкан айтырмын, Согу болгаш Мурнуу таллага политиктиг партияларын, хөй-инити организациаларын, тус-тус кижилериниң аразына политиктиг

Чугаалажымышкынар үргүлчүлөп турар үжүрүлүт. Лаос болза, тайбың кожа-келбээ догуннаарынын беш принциптин барымдалааш өскө чурттар-биле харылдаа турар.

ВЬЕНТЯН. (СЭТА). Лаостун наймысылында Лаостун патриот фронтунун (ЛПФ-иниң) ТК-зынын Доктамал комитетинин келжигүү Фун Си-насетто башкартык патриотчу фронтунун төлөөлери биле Лаостун иштики херектер болуу социал хандарылта министр Фенг Фон Саван баштаан Вьентян администрациянын төлөөлери аразында чугаалажымышкынар үргүлчүлөп турар. Уш учуражымышкы болган. Аяа ЛПФ-иниң төлөөлөкчилери Лаос айтырмын тайбын арга-биле таарыштырып шийитпирлээр талазы-биле боттарынын турштарын тайбырлаан. Ол турштар ЛПФ ТК-нын чонга калба-биле суражып үнелеткен, беш

Террор

ХАНОЙ. (СЭТА). Мурнуу Вьетнамдык муң алыг карабандырында политиктиг үзөлдөмдүг дөш хорутаттырларын чымырчык биле уууткан кааптар деп Тхену-пуң чалча эрге-чакыргазынын кыжанын турарынын дугайын Хостала агентисел дыңдаган. Сайгонду эрге-чакыргазы сөөлгү ичиң пелес дургузунда бодунуң хоулуда турар деизерлерге позицияны 20 алыг муң истер-сүрүткүнүзүлөп кылгаш, беш муң хире патриоттарын тутуш, карабандыран хорутлаан.

Японияның ажылчы чону уаурланмышан

ТОКИО. (СЭТА). Ноябрь 8-те кенээ Сагамихара базалдан Мурнуу Вьетамче америк танкылар чорутуп эгелээрге, Япония аяа уаурланмышкыны күчүдүг шийитпирлээри өскөдү берген. Танкылар Иокогам хохорайн таварып өрткөн. Ол хохорайн даргазы аяа уаурлангыны меделелин япон чымырчык чорудуп берген. Япон деизериниң дамчыштыр Мурнуу

ВДР-ниң төлөөлерииниң меделели

ПАРИЖ. (СЭТА). Вьетнам дагынын сокамды болгаш тайбын каттап тургузар дугайында ийи таланың аразына чедип алынган дугуржулга АКШ-тын чымырчык 31-де ат салган болза, тайбын каттап тургустынганындан бээр бир-неделя эртек турар ийи деп, Вьетнам талазы-биле Париж чөвүлөп хуралды ВДР-ниң төлөөлерииниң Парижге үндүргөн меделелинде чугаалаан. Дайын чорудугазын америк тала дерзиниң биле үлэмч-кап турза-даа, бодунуң ха-

КНО-нуң Кол Ассамблеязынын бирги комитетинде

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). КНО-нуң Кол Ассамблеязынын бир дугар комитетинде чепселенишиңниң дугуржунуң чүдү-бүрү айтырмын чугаалажымы үргүлчүлөп турар.

Авиносөккө сөөк-язы ылгаашкыны

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). «Констеллейш» дээр авианосетиниң экипажынын 130 келжигүүчүн өз корабельден бүү-хаа үндүргөн. Оларын 120-эн неглер. Оларын үндүр дөш, суднонуң командир аяа шериг өрөдөлгөзүн сокамды каапкан. «Бурятув» диртек матростар Оожум океанда Сан-Диего деп далай өрткөзүлгө ол корабельден чоруп барган.

Солун тывыш

ВАШИНГТОН. (СЭТА). Африкадан эрге-буруну кижиги сөөгү тывылган. Оон чуртта чоразан үезинден бээр 2,5 миллион чыл өрткөн деп турар.

Ливанның наймысылынын муң-муң чурт-такчалары Бейрутта ачылгаштын совет саям-улетпур делегезин көргөн. Дегирлерде болагаш шөлдөрдө хөй ассортиментиниң бараанынын: улдучу чогаалдыгынын кымгарындан станоктарга чедир, номнардан автомобильдерге болгаш тракторларга чедир, савалардан хемге дүргөн маннаар катерлерге чедир чүдүлериң делегезилеэн.

Э П Т И Г Э В Е С

Республиканың улестүрүгө хөргөтүр демір кескидици, артыкчылык чымырчык база белеткериче бистичи чуртта удуг кичөөгөйни салып турар. Республиканың «Сельхозтехника» каттыжымышкыны бузургалары болгаш организациалары кара база өндүг металлургияларды, кескидилерни алып белеткериниң планшг оваадазын багыт эвес күсседир келген. Биздиң черлерге «Сельхозтехниканы» Кызылда транспорт будургалары, «Сельхозтехниканы» Кызылда районнар аразынын каттыжымышкыны, «Спецгазаны» жамарыны Олар чылдык өргөн төс айларында кара металл кескидицини чымырчык планшг тус-тузууда ажыр күссеткенер.

Оон-беле чергелештир ук каттыжымышкының чамдык организациаларында болгаш будургаларында ачылган, сорттаван демір кескидицини дужаап, туураындан ону белеткериниң эине куду өртө-бизе төлөп турар таварылгалар бары чымырчык илерези. Ону дужаап турар черлериниң чептенин ачылгаш, «Сельхозтехниканы» Кызылда районнар каттыжымышкыны өрткөн төс айларда хүлээп алган 344 тонна кара металланың бир тонназы дөш, аяа демір артыкчылыкчын 23 рубль 70 көпөк төлө. А шымырчык ол металл кескидилеринде 57 тонна

жялар ковар чер, столовая дилеп, Постоянный суурже чоруп, үш-шанты чидирип турар. Ат-сурагымы Ак-Довурактын автокаалы мындыг боорга энчок-тур. Бо айтырмын шийитпирлээриң черле чөптүг.

О. ТАРАА.

УЛУСТАРНЫҢ АКЫ-ДУҢМАЛЫШКЫ ЁЗУЗУНДАН ТӨРҮТТҮНГЕН УРАН ЧҮҮЛ

Бо чымыр бедиң шаңналга четкен чогаалдар болгаш ажылдар акы-дуңмалышкы хөй республикаларын мастерлеринге хамааржып турар. Ол ажылдар болза хөй националдыг совет культураның улам ийиң өзүп турарынын. Улут Октябрь-биле төртүтүнгөн уран чүдүлүн тайбынның идеяларына, коммунист тургузушкунуңуң улуг хөрөөңге бараан болуруңуң чайыннан-чак херечин бөлүп турарам.

Күрүнө шаңналың узбек шулукчу Р. Бабалжана «Дирин сүг» деп шулуктаан дөш тыныскан. Ортакы Азияла республикаларын амдыралдында болган үндөз «Кескидилериниң, Курга хөвүнү шийитпирлээриң алырныга өгени салган» ленинчи декреттин, акы-дуңмалышкы улустарын найбарлынын дугайын ол чогаалда бижээп.

Чөкчү чүктүң улустары чүсчү чыда суг дугайын болуп чораван. Ол дугайында хөй тоблар, ырлар, шулуктер чогаатынган. А. Р. Бабалжан бөтүнүн дугайын ырлаан. Оон шулуктелин маамырлары — дүжүт чок ховуларын чечеткелин турар сал-

ында 25 бак комиссарлары аттыг шөлдө улустарын меделелинге мөңгө чурттаар маамырды чоруга турсаактан улуг турсакаал ансамблин тургускан. Мааморейин өртүзүндү — Мөңгө отту өрткөн лет тууду алган ажылчы кижиги. Улуг ханада — Бак коммунистизмин өмүч чок маамырларын овуң-хөвирлерин сибилерин. Ол бүтү өндүр улуг турсакаал чүдүлөр чүгө уран мергезилди кылганы-биле эвес, харын база кижизилдичи мөзүү-биле хандыкшылды болуп турар. Ол турсакаалды кылганарга: Г. Аскеров, А. Гусейнов, И. Зейналов, И. Мамедов оларга Күрүнө шаңналың тывыскылаан.

Безик шаңналың тывыскыны дөш, совет уран чүдүлү шийитпирлээриң ажилдарына байырың чедирбешан, бистичи хөй националдыг совет культураның алары дөш чача-чаа чогаалдычы ажилдериниң оларын бодуруңуң күтээр бис.

Школа амыдыралы

КЕЗЭЭДЕ БЕЛЕН

Кызылда № 9 сес чыл... Кыздардын аты-сүрөтү... Кыздардын аты-сүрөтү...

А. МЕЛЬНИКОВТУН фотосу.

УЛЕГЕРЛИГ УЧАСТОКТУН ХАЙГААРАЛЫ

Бойдус кураамдарына чейин... Улегерлик участкасынын хайгааралы...

СОРУДГАМ

Бот-өөредилге-биле Байский... Сорудгам...

Эртен эрте-ле...

Бий-Хем районунда... Эртен эрте-ле...

Эртен эрте-ле...

Бий-Хем районунда... Эртен эрте-ле...

ПИОНЕРЖИ АЖЫЛ-ХЕРЕК

Кызылда № 15 школага... Пионержи ажил-херек...

Шак мындагы шудургу... Пионержи ажил-херек...

СССР-иниң 50 жыл оюнга... Пионержи ажил-херек...

СССР-иниң тургустуу... Пионержи ажил-херек...

Ийет, бодум баа соңуу... Пионержи ажил-херек...

Чык савында Ооржактар... Пионержи ажил-херек...

Урожай эки тура спорт... Пионержи ажил-херек...

Ини хун дүгүзүлөн келген... Пионержи ажил-херек...

Байырмак хуверинде баа... Пионержи ажил-херек...

Башкынын бодалы

Чамдын башкылар ыры... Башкынын бодалы...

Өөредилгеге дузалаар

Шуйда кадмыкыга школага... Өөредилгеге дузалаар...

Хаак баазы ажайттыгын

Күжөншөкшөк ажайттыгы... Хаак баазы ажайттыгын...

Кубок Улуг-Хемде

Урожай эки тура спорт... Кубок Улуг-Хемде...

Оттулар чүүл дугайында

Тес-Хем районун Самагалдай... Оттулар чүүл дугайында...

Кызылдан

21.15—Дирекциянын... Кызылдан...

Агаар

Кызылдан агаар станциясы... Агаар...

Кызылдан

22.15—Дамчылыктар... Кызылдан...

Агаар

Кызылдан агаар станциясы... Агаар...